

Andres Ruubas
Regionaal- ja
Põllumajandusministeerium
info@agri.ee

24.04.2025 nr 4-9/25/472-1

Eriotstarbeline liinivedu

Austatud hr Ruubas

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on ühistranspordiseaduse § 16 kohaselt ühistranspordi arengu koordineerija, riigisisese ühistranspordipoliitika väljatöötaja, elluviija ja juhiste andja.

Teavitame, et kohalike omavalitsuste poolt korraldatava õpilaste eriotstarbelise liiniveo nõuete täitmisel on korraldajatel erinevaid arusaamu ja tõlgendusi. Transpordiameti järelevalveametnikud jagavad järelevalvemenetluste käigus pidevalt selgitusi ja on välja kujundanud oma seisukohad. Kui Regionaal- ja Põllumajandusministeerium leiab, et ühistranspordiseaduse tõlgendamine sellisel kujul ei ole aktsepteeritav, siis palume ministeeriumi poolset selgitust.

Lähtusime eelkõige ühistranspordiseaduse (*ÜTS*), kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (*KOKS*), halduskoostöö seaduse (*HKTS*) ja autoveoseaduse (*AutoVS*) sätetest:

ÜTS § 1 lõige 7 – Teeliikluses oma kulul sõitjateveo korraldamisel ning siht- ja transiidiriigi veoloa puhul kohaldatakse autoveoseadust.

ÜTS § 4 lõige 5 – Eriotstarbeline liinivedu on töötajate vedu tööle ja tagasi ning õpilaste ja üliõpilaste selline vedu õppeasutusse ja tagasi, mida korraldatakse tellijaga sõlmitud avaliku teenindamise lepingu või kommertsliiniveo lepingu alusel ning mille puhul arveldatakse vedaja ja tellija vahel.

ÜTS § 13 lõige 1 – Omavalitsusorgan oma haldusterritooriumil

ÜTS § 13 lõike 1 punkt 6 – kohalik omavalitsus sõlmib vedajatega avaliku teenindamise lepinguid ning korraldab riigihankeid vedajate leidmiseks avalikule liiniveole.

ÜTS § 13 lõike 1 punkt 9 – kohalik omavalitsus korraldab avaliku teenindamise lepingu alusel teostatava liiniveo rahastamist oma eelarvest ja muudest tulullikatest.

KOKS § 35 lõige 1 – Vald või linn võib teenuste osutamiseks asutada valla või linna ametiasutuse hallatavaid asutusi või valdade ja linnade ühisasutusi, mis ei ole juriidilised isikud. Vald või linn võib olla osanik või aktsionär äriühingus, samuti asutada sihtasutusi ja olla mittetulundusühingu liige, arvestades kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses esitatud tingimusi. Valla või linna eraõiguslikes isikutes osalemise ning kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise

seaduse täitmise korraldamise tingimused ja korra kehtestab valla- või linnavolikogu.

HKTS § 14 lõige 2 – Kohaliku omavalitsuse volikogu otsusega volitatakse haldusülesanne täitmiseks äriühingule, mille ainus osanik või aktsionär on vastav kohalik omavalitsus või milles vastaval kohalikul omavalitsusel on enamusotsustusõigus, või sihtasutusele, mille ainuasutaja on vastav kohalik omavalitsus.

HKTS § 14 lõige 3 – Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikule haldusülesande täitmiseks volitamise halduslepingu sõlmimisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud. Halduslepingu sõlmimisel rakendatakse riigihangete seaduses sätestatud väljakuulutamisetähtaegide läbirääkimistega hankemenetluse korda.

AutoVS § 11 lõige 4 – Ettevõtja on kohustatud tõendama, et tema oma kulul korraldatav veosevedu vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1072/2009 artikli 1 lõike 5 punktis d sätestatud nõuetele ning oma kulul korraldatav sõitjatevedu bussiga vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1073/2009 artikli 2 lõikes 5 sätestatud nõuetele. Kui nimetatud nõuetele vastavust ei tõendata, loetakse vedu tasuliseks autoveoks.

Selgitus

Kohalikel omavalitsustel, kelle pädevuses on õpilasveo korraldamine, on raskusi eriotstarbelise liiniveo nõuetest arusaamisel. Järelevalveametnikud peavad sageli selgitama, et eriotstarbelisel liiniveol kehtivad ÜTSst tulenevad sõitjaveo nõuded. Kahjuks peab juhtima kohalike omavalitsuste tähelepanu ka kohustusele korraldada laste vedu ohutuse nõudeid arvestades. Järelevalve käigus tuvastatud rikkumiste arv on suur ja ületanud mõistliku riskitaseme.

Transpordiamet ÜTS § 80 lõike 4 punktist 5 lähtudes teostab riiklikku järelevalvet eriotstarbelise liiniveo nõuete täitmise üle. Järelevalve käigus on kontrollimisõigusega ametiisikutel raskusi kohapeal tuvastada, millise veoga on tegemist ja kas õpilaste vedu on korraldatud kehtivate nõuete kohaselt. Ühissõidukijuhtidel ei ole kohapeal esitada ÜTS §-s 83 nõutud dokumente ja AutoVS §-st 11 tulenevalt tõendada oma kulul veo tegemist.

Veoliigist lähtuvalt kehtivad veo teostajale erinevad nõuded, mida kontrollitakse ja millele peab sõitjatevedu vastama. Eesmärk on tagada avaliku korra kaitse, aus konkurents sõitjateveol, samuti teabe kättesaadavus ja turvalisus veoteenuse kasutajatele ja teistele liiklejatele.

Kohalikel omavalitsustel on sõitjateveo korraldamisel lai otsustuspädevus nii kohustuse täitmise viisi, vormi ja täitja valikul, mistõttu põhjalikum regulatsioon ja juhendamine oleks abiks. Samuti oma kulul sõitjateveo korraldamisel oleks osapooltele selgem ja väheneks järelevalve korras menetlemise koormus, kui oleks reguleeritud, kuidas peaks kontrollorganile kohapeal tõendama oma kulul veo korraldamist.

Seisukoht

Eriotstarbelise liiniveo üle järelevalve tegemisel lähtub Transpordiamet liigitamisel järgmistest põhimõtetest:

1. Kui kohalik omavalitsus korraldab ja täidab ise oma struktuuriüksuse kaudu tasuta eriotstarbelist liiniveo, st kinnitatud nõuetekohaste rekvisiitidega sõiduplaani alusel teostatakse laste vedu kohalikus omavalitsuses töötava ühissõidukijuhi ja kohalikele omavalitsusele kuuluva ühissõidukiga, siis on tegemist kohaliku omavalitsuse oma kulul veoga.

Kontrollimisel on kohustatud ühissõidukijuht tõendama oma kulul veo tegemist, kui ei tõendata, siis alustatakse riiklikku järelevalve menetlust ja nõutakse kohalikult omavalitsuselt tõendavat materjali. Kui oleks koheselt tõendatud oma kulul vedu, siis ei oleks vaja hakata tegema täiendavaid päringuid ja kontrollima teisi sõitjateveole kehtivaid nõudeid. Näiteks ei kehti oma kulul veol tegevusloa ja sõidukile tegevusloa tõestatud koopia nõue, sõidukil kaubamärgi nõue. Samas on oluline, et sõidukil oleks teave liini nimetuse ja numbriga kohta.

2. Kui kohalik omavalitsus korraldab eriotstarbelise liiniveo teenust kas mittejuriidilise isikuna moodustatud hallatava asutuse või mitme kohaliku omavalitsuse poolt moodustatud ühisasutuse kaudu või omavalitsuse poolt moodustatud eraõigusliku juriidilise isiku kaudu, milles ollakse ainsaks liikmeks, osanikuks või aktsionäriks või omatakse enamusotsustusõigust, siis need kooslused on kohaliku omavalitsuse hallatava ja valitseva mõju all ja neile volitatakse haldusülesande täitmine.

Sellisel juhul liigitub õpilaste vedu oma kulul teostatava veo alla. Kohalikul omavalitsusel on oluline veo teostajale selgitada sõitjateveole rakenduvaid nõudeid ja veenduda, et teenust osutatakse nõuetekohaselt. Oma kulul veoteenuse osutamise eest lasub vastutus kohalikul omavalitsusel.

3. Kui kohalik omavalitsus eriotstarbelise liiniveo kohustuse täitmiseks korraldab riigihanke üldpõhimõtete kohaselt teenuse hankimise eraõiguslikult juriidiliselt isikult, milles kohalikul omavalitsusel ei ole enamosalust, siis sõitjatevedu toimub tasulise veona ja vedajaga sõlmitakse kirjalik avaliku teenindamise leping. Vedajale rakenduvad kõik ühistranspordiseadusega kehtestatud nõuded, sh on kohustus omada sõitjateveoks tegevusloa ja sõidukile peab olema taotletud tegevusloa tõestatud koopia, sõiduki parempoolsel välisküljel peab olema nähtav vedaja nimi või kaubamärk vastavalt ÜTS § 45 lõikele 3.

4. Kui kohalik omavalitsus õpilaste eriotstarbelise liiniveo korraldamisel hangib vedaja riigihanke korras, siis sõlmitakse avaliku teenindamise leping lähtudes ÜTS §-st 20. Kvaliteetse õpilaste veo korraldamiseks, laste ohutuse ja turvalisuse tagamiseks on kohalikul omavalitsusel kohustus planeerida liinide liikumistee läbimõeldult ja kinnitada sõiduplaanid ÜTS § 83 lõike 1 punkti 3 nõutud rekvisiitidega. Sõiduplaani koostamisel saab lähtuda ÜTS § 51 lõikest 2.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karl Tiitson
juhataja
veonduse järelevalve osakond